

*А.І. Богінська, А.В. Рудніченко
(Національний авіаційний університет, Україна)*

Наративи російської пропаганди

Володимир Путін розв'язав найбільшу війну в Європі з часів Другої світової війни, виправдовуючи своє рішення тим, що орієнтована на Захід Україна є загрозою, і що Росія не може почуватися безпечно, розвиватися та існувати через це. Російський лідер заявив, що його головна мета – захист російськомовного населення в Україні, особливо у двох самопроголошених республіках: Донецьк та Луганськ. Він назвав це “демлітаризацією” та “денацифікацією, хибно стверджуючи, що Київ контролюється спонсорованими американськими неонацистами.

Агресія Росії проти України має не лише військовий, а й інформаційний характер. Головною зброєю Кремля у цій битві є пропагандистський апарат, який режим Володимира Путіна використовує для отримання підтримки громадян, а також для виправдання війни, переслідувань та геноциду українців. Протягом усієї війни проти України Росія проводить агресивну пропаганду, маніпулюючи фактами, щоб змусити світ повірити, що саме Україна розпочала війну і що Росія хоче лише миру.

Щоб виправдати військову агресію чи конфлікт, потрібна історична та ідеологічна основа. Насамперед це необхідно для легітимізації дій влади в очах власних громадян. Історична передісторія російської агресії в Україні – це спотворена історична міфологія. “Братство слов'янських народів”, “Київська Русь – мати російських міст” – лише деякі з історичних міфів, що лежать в основі тоталітарної пропаганди. Позиція російської влади з історичних питань суперечить з правдою

Найбільш важливим каналом впливу військової пропаганди в Росії є державне телебачення, яке охоплює значну частину населення та дає можливість вправно маніпулювати народом. В епоху війни кремлівська пропаганда набула тотального характеру. Наративи державних ЗМІ повністю присвячені війні[1]. Внаслідок нових обмежувальних законів свобода слова в інтернеті стала повністю обмеженою.

Для досягнення своїх цілей російська пропаганда використовує низку методів. Насамперед вона спирається на напівправду, брехню та дезінформацію, використовуючи узагальнення та спрощення, щоб подати інформацію у вигідному для влади світлі. Цензура, обмежений доступ до недержавних джерел інформації та страх демонструють те, що ефективність впливу російських пропагандистів на суспільство залишається високою. На жаль, російська брехня проникає й у громадську думку на Заході

Російська пропаганда на внутрішній арені активно підтримує правління Володимира Путіна, створюючи враження загальної згоди з його політикою. Кремль офіційно говорить у ЗМІ про “спеціальну військову операцію”, “допомогу братському народу” та “звільнення України від націоналістів”. Виправданням для “спеціальної військової операції”, яку використав Путін,

була вимога "демлітаризації" України. Російська влада пояснила це необхідністю забезпечити національну безпеку Російської Федерації, зокрема оборону Криму. Вона також звинуватила НАТО та США у можливіму використанні української території для нападу на Росію.

Росіяни вважають, що найважливішим досягненням Другої світової війни була перемога над нацистами. У російських школах після 24 лютого вчителям було видано плани уроків для пояснення учням "спеціальної військової операції" в Україні, використовуючи хибний аргумент Путіна про фашистський режим, який нібито незаконно перебуває при владі в Києві.

Коли в інформаційному просторі з'являється правдива інформація про криваві злочини російських солдатів в Україні, більшість росіян не вірять таким повідомленням або не хочуть їм вірити, тому що прийняття їх за істину зруйнує їхній світогляд, з яким вони почуваються в безпеці. Цей ефект посилюється страхом перед репресіями, а також відсутністю звички перевіряти інформацію та брати участь у суспільно-політичному житті країни.

Наприклад, у телевізійних програмах йшлося про те, що вибух пологового будинку в Маріуполі був інсценуванням, підготовленим українцями, щоб очорнити Росію, і що передбачувані жертви нападу – вагітні жінки, одна з яких трагічно загинула разом зі своєю новонародженою дитиною, насправді були підставними акторками. У свою чергу Песков заявив, що Росія ніколи ні на кого не нападала першою [2]. Влада РФ взагалі створила з себе образ спасителів, які ніколи нічого не починають першими, які завжди приходять на допомогу і рятують цей світ від зла. На жаль, більшість росіян піддаються інформаційним маніпуляціям зі сторони уряду та навіть не намагаються знайти правду на стороні. Маскуючи агресивну політику СРСР, радянська пропаганда формувала міф про державу, яка бореться за мир, яка завжди "звільняла" інші народи від недуги. Росія надалі захищає цей історичний міф за допомогою пропаганди, не дозволяючи відповісти за злочини СРСР, а у своїй нинішній політиці приховує агресію по відношенню до своїх сусідів під виглядом миротворчості,

Важливими цілями російської пропаганди щодо України є:

- перешкода у зближенні України та Заходу, а саме з НАТО та ЄС;
- знищення державної суверенності України. Від анексії частини української території до краху уряду у Києві.
- метою Кремля у цій війні є не лише спотворення фактів поточних політичних подій та того, що відбувається в Україні сьогодні, а й спроба підірвати історичні засади української ідентичності. Україна зображується російською пропагандою як штучна держава, "історична випадковість", історична випадковість, країна та держава, які не існували до 1991 року.

Отже, вигадана Росією денацифікація та боротьба з уявним нацизмом стає елементом російської військової пропаганди проти України та цивілізованого світу. Погрози зі сторони уряду РФ спрямовані на створення паніки, адже російська влада прагне внутрішньої дестабілізації. Тенденція до

політичної міфотворчості та відвертої фальсифікації історії, і тим більше присвоєння чужого, є однією з характеристик сучасної Росії. Однак це явище не є унікальним для режиму Путіна. Це лише продовження багатовікової імперіалістичної політики Російської імперії та Радянського Союзу.

Список літератури

[1] [Як працює російська пропаганда в медіа](#), Ukraïner, 23.04.2022
ukraïner.net

[2] [Песков: Россия никогда ни на кого не нападала первой](#), Коммерсантъ,
25.12.2021 kommersant.ru